
Smrt talentovaného vepře

---

*Portrét umělce jako starého
muže*

Roman Sikora

Osoby:
Vepř
Řezník

Tato hra či monodrama (nebo co to vlastně je) je věnována mnou váženému Jaroslav Tučkovi u příležitosti jeho sedmdesátin. Přinejmenším za to, že je významnou, ač opomíjenou postavou brněnského divadelního dění a za svůj život vydupal ze země nebo přivedl k rozkvětu, nebo udržel při životě nejedno divadlo, ač občas v dobách nelehkých v pozici nemilé jemu i ostatním.

Autor

PRASE: Ach, to čekání. To to letí. Kdyby to bylo aspoň čekání na něco příjemného. Ale ono vlastně není. Na něco příjemného by se vepř, jako já, mohl aspoň těšit. Ale na nepříjemné věci, na věci neblahé, neveselé, to se jeden těšit moc nemůže. No a samozřejmě, když se čeká na něco příjemného, čas se vleče jako prase na porážku. Jenom nepříjemné věci se blíží kvapem. Úplným sprintem. Vteřiny nejsou úplnými vteřinami, ale vteřinami polovičními. Možná dokonce jen čtvrtvteřinami. Ani s minutami to není pak úplně v pořádku, protože ty jsou pak jen čtvrtminutami a hodiny čtvrt hodinami. A dny čtvrt dny. A roky... A jeden na to musí furt myslet. Co se vlastně stane až se to stane? A jaké to bude po Tom? Odkud přicházím? Kam kráčíím? To vlastně v téhle chvíli vím docela přesně. Nejednou jsem to totiž viděl. Ale proč? Jaký je smysl toho všeho? Čím jsem si to zasloužil? Na to teď hledám odpovědi. Vždyť jsem byl přece celý život tak hodným, milým prasetem. A je vůbec něco po Tom? Potom, až dokráčím? Až dojdu tam, kam jdu?

...

Povím Vám není to věru špatné být prasetem. Prožil jsem si velmi krásné dětství. Sice nás moc nepouštěli ven, ale cítili jsme se u maminky v bezpečí. Ale proč by nás měli pouštět ven? Z kotce. Z chlívku. Maminka nám kolikrát říkávala, že venku je svět zlý a proto je dobře být raději zavřený a pěkně přibírat na váze. A pak ty dobroty. Co jsme se jich jen namljali. Pomeje. Shnilé brambory. Zbytky od obědů z podnikových jídelen. Masokostní moučka. Rostli jsme jako z vody.

A jednoho dne jsem objevil úžasnou věc. Že nejsem žádné obyčejné prase. Prase jen tak nějaké. Které si jen tak tloustne a válí se v blátě a hnoji a je mu fajn. Objevil jsem své nadání. Talent. A s ním přišly také nemalé ambice. Náhle jsem si uvědomil, že malý kotec není nic pro mě. Že svět venku je to místo, kam patřím. Velký, krásný, nesmírný svět mimo teplý sladce smradlavý chlívěk. Svět za chlívkem.

To si tenkrát jeden chlap, co nám z mechanických krmičů dávkoval dobroty začal najednou něco pískat. Jen tak. A mě najednou přišlo, že to přece dokážu taky. Byl jsem těmi zvuky uhranut, fascinován a tak nějak samy se mi z tlamičky začaly linout sladké tóny oné melodie. (*Pokvikuje melodii Ódy na radost.*) Chlap, když to slyšel, celý zcepeněl. Civěl na mě jako na zjevení. Ale pak se začal nahlas smát a... Odešel.

Nu což. Tenkrát jsem ještě žádnou díru do světa neudělal. Ale TALENT byl objeven. A já věděl, že se jednou prosadí. Že si ho někdy někdo povšimne a můj skromný a nenápadný prasečí život se od základu promění. A tím jsem si byl jistý.

...

„Kam nás to vezou?“ zeptal se mě jednou bratr Pepa. Chudák už je taky na pravdě Boží.

„Nevím,“ odpověděl jsem. Ale vypadalo to, když nás ráno vyhnali

z kotce a nacpali do kamiónu, že jedeme někam do velkého světa. V kotci jsme byli s bratříky už pěkně namačkaní, docela jsme totiž vyrostli, ale co se vám dělo v tom přívěsu... Ale já i přesto cítil, že tohle je možná okamžik, který rozhodne o dalším mém životě. Kudy se bude ubírat. Rozhodující, zlomový, přelomový okamžik. A ta příležitost, velká příležitost, by se neměla promarnit. Ale chytnout za pačesy, nebo jak my vepři říkáme, za rypák. A už ji nepustit.

A přijeli jsme sem. Na jatka. To já ale tenkrát ještě nevěděl, co to jsou jatka. S velkým světem jsem ještě neměl dost zkušeností. Pepa tenkrát, když nás jednoho za druhým hnali úzkými uličkami kvikl něco o tom, že má divnou předtuchu. Já měl ale předtuchu svou. Předemnou se tyčil, již ve zcela jasných obrysech, obraz velké umělecké kariéry.

A já se tenkrát pevně zapřel kopýtky a zplna hrdla zapěl. Radostně. S nasazením, jak už to u velkého umění bývá. A šlo to přímo od srdíčka, od mého nepatrného prasečího srdíčka, s kterým to tenkrát vlastně vypadalo, a to jsem si uvědomil až později, že už brzy přestane tlouci, a já se zapřel a z plna hrdla zapěl. (*Opět vykvikuje stejný song.*) A byl to výkřik po životě, po svobodě, po nepatrných prasečích právech, která nikdo nedodrží. V tom výkřiku se náhle slila obrovská vůle k životu a všechn můj talent a vášeň, které jsem až do té chvíle neměl možnost, a snad jsem ani nevěděl, jak je projevit.

A to jste měli vidět. Chlapi, co nás až do téhle chvíle všechny znuděně popoháněli elektrickými obušky uličkou jakoby se najednou úplně probudili. A najednou se všichni smáli a pak... No, představte si. Pak mi všichni od srdce zatleskali a vypustili mě z uličky stranou. A jejich šéf řekl: „Takového umělce by byla škoda.“ No považte, umělce. Přesně tak to řekl. Takový to byl triumf. A od té doby jsem tady, na jatkách, s chlapy šťastně žil. Bratry jsem sice už nikdy neviděl, ale cítil jsem, že mé poslání, můj životní úděl se naplnil. A já se stal konečně Někým.

...

(*Dívá se na hodinky.*) No, utíká to, utíká, vidíte? Už jsem říkal, jak se nepříjemné věci kvapem blíží, zatímco ty dobré, ty krásné, na které se těšíme se příšerně vlečou a nechávají na sebe setsakramentsky čekat? No ano, to už jsem říkal. Máte pravdu. Ale co bude vlastně po Tom? Co se stane potom? Jak to je, když někdo najednou zmizí z vašeho života? Když teď tady někdo byl a pak najednou není. Kam zmizel? Jak to všechno vlastně je? Jak to všechno, pro prasečího Boha, vlastně je?

No ano. Ptáte se jistě, kde prase, jako já, přišlo k hodinkám. Tyhle hodinky mi dal na nožku sám vedoucí jatečního provozu. Říkal: „Takhle úchvatné prase jsme tady ještě neměli. Takové prase si zaslouží i staré hodinky.“ To říkal, když mi je připínal. Taková to byla čest. Pro mě. Přijmout tyhle ty hodinky. Ne každý vepř se může pyšnit takovými hodinkami. Vůbec na celičkém světě najdete pramálo prasat, která se pyšní vůbec nějakými hodinkami, která se vůbec na nějaké hodinky zmůžou. Pokud vůbec nějaké prase nějaké má. Hodinky. A já

mám hodinky. A dokonce takovéhle hodinky. Darované šéfem jatečního provozu.

Byl jsem talentované prase. Mimořádně talentované prase. Co byl! Ještě pořád jsem. Pořád! Navěky! A jsem prasetem rád! Jsem rád výjimečným prasetem. Víte kolika let jsem se jako výjimečné prase vůbec dožil? A víte kolika let se prase domácí běžně dožívá? Než ho říznou, než jím proženou elektrický výboj? Mě je patnáct let! Možná, že vypadám starší, ale ve skutečnosti je mi patnáct let. Starším mě dělají jen mé zkušenosti. Mé přemýšlení. Mé zkušenosti. Víte kolik v mém životě prošlo jiných prasat? Jateční linkou? A já u toho u všeho byl. A zpíval. Prasečí Bože, jak já u toho překrásně zpíval! A chlapi vždycky říkali: „Jak to prase skvěle zpívá! To se nám to kuchá! To se nám to zpařuje! To se nám to dělají jelítka! A ovar! A sádlo! A škvarky!“ Prasečí Bože, škvarky taky!!!

...

To víte, že mě to táhlo ke svým. Vždycky, když ve štrůdlu mazali uličkou, neodolal jsem a přiběhl. Očmuchali jsme se. I pár slov prohodili. Ale co jsem jim měl říct? Všichni se mě pořád tak hloupě ptali: „Co to tady vlastně děláš?“ A já vždycky na to: „Přece zpívám.“ Myslíte, že věděli, co to znamená zpívat? Co to znamená mít talent? Ignoranti. Úplně bez vkusu. Bez citu pro... umění. Umění s velkým U. Jenom chlapi na jatkách mě dokázali pochopit. Ocenit mé schopnosti. Mé umění. Teprve oni mi otevřeli oči. Dokázali ve mně probudit pravou touhu po naplnění ambicí. Ukázali mi cestu, na kterou musí vykročit každý pravý umělec. Odříznout se od blízkých. Jít za hlasem svého srdce. Ale, a na to by se nemělo zapomínat, se srdcem, srdíčkem na dlaní. Dát své srdce všanc. Tak to je!

Samozřejmě, že mi toho zástupu bezejmenných prasat bylo vždycky líto. Ale jak jsem jim mohl pomoci? Snažil jsem se jim kolikrát i dobře poradit. Zpočátku, z falešného soucitu, jsem se dopouštěl i, jak bych to dnes řekl, začátečnických chyb. (*Uchechtne se.*) Říkal jsem jim třeba: „Vašku, důležité je, aby ses, až budeš sklouzávat po té skluzavce, důležité je, aby ses nebránil a sklouznul ses celou vahou. Abys rypákem trefil spínač celou vahou a spínač se hladce sepnul a tys dostal plnou dávku elektrického proudu. Protože jestli tohle neuděláš, Vašku, budeš se hrozně trápit. A možná tě přijdou ještě dobít i sekyrou. A to tě pak bude ještě navíc hrozně bolet.“ A co myslíte, že ti ňoumové udělali? No, většinou mi, zaplat' prasečí pánbů, vůbec nevěřili. Ale jednou začali vyvádět jako kdyby šli na porážku. A tehdy jsem si řekl: „Kašli na ně. Je to banda hlupáků. Nešpiň si s nimi kopýtko. Jsi přece Někdo. Někdo víc. Pravda, jsem taky prase. Ale jiné! Přece.“ Takhle jsem si to tenkrát říkával.

Nevím. Hrozně jsem jim chtěl tenkrát pomoci. Přispět aspoň dobrou radou, když se vlastně nedalo zabránit ničemu. Jenom zazpívat. Možná se vám to může zdát málo. Ale právě tohle pro mě znamenalo všechno. Mít možnost se svobodně projevit. Dát průchod nadání. Udělat svět krásnějším. Můžu já za to, že to většina z těch prasat vůbec neoceníla? Že o umění, o mém umění neměla ani ponětí? Jen řezníci ho dokázali

ocenit. A já zpíval. Prasečí Bože, jak já krásně zpíval! Ale co ty o tom,
prasečí Bože, můžeš vědět!

...